

KEUKENTAFELGESPREK MET MANTELZORGERS

Stappenplan
voor gespreksvoerders Wmo en Jeugdwet

In dit stappenplan lees je waarom en hoe je mantelzorgers betreft bij het keukentafelgesprek en wat je kan doen om hen te ondersteunen.

FACTS

VOORBEREIDING

HET KEUKENTAFELGESPREK

NAZORG

 MantelzorgNL
Helpt jou helpen

FACTS

Cijfers mantelzorg

1 op 3

Nederlanders (16+) gaven in 2016 mantelzorg (circa 4,4 miljoen mantelzorgers)

750k

mantelzorgers geven zowel langdurig (meer dan 3 maanden) als intensief (meer dan 8 uur per week) hulp

8,6%

van de mantelzorgers voelt zich zwaar belast (380.000 mantelzorgers)¹

**Wmo
2015**

- Mantelzorgers zijn waar mogelijk ook aanwezig bij het keukentafelgesprek.
- Gemeenten zorgen voor ondersteuning van mantelzorgers.
- Overbelaste mantelzorgers kunnen gebruik maken van respijtzorg.

Van de mantelzorgers die een keukentafelgesprek heeft gehad zegt:

46% dat er voldoende rekening is gehouden met hun wensen

34% is het hiermee (helemaal) oneens

18% of neutraal²

Eén op de drie mantelzorgers is niet op de hoogte van het ondersteuningsaanbod voor mantelzorgers¹.

¹ Rapport Voor Elkaar? Stand van de informele hulp in 2016, SCP, 2017

² Rapport Mantelzorgondersteuning in uw gemeente, Nationaal Mantelzorgpanel, 2017

VOORBEREIDING

Aandachtspunten zijn:

Nodig mantelzorger uit

Nodig de mantelzorger bij voorkeur rechtstreeks uit voor het gesprek en niet alleen in een brief aan de hulpbehoevende. Houd er bij het plannen van het gesprek rekening mee dat veel mantelzorgers werken.

Informeer over
onafhankelijke
cliëntondersteuning

Attendeer op het voorbereidingsformulier

MantelzorgNL helpt mantelzorgers
het gesprek voorbereiden met een
voorbereidingsformulier.

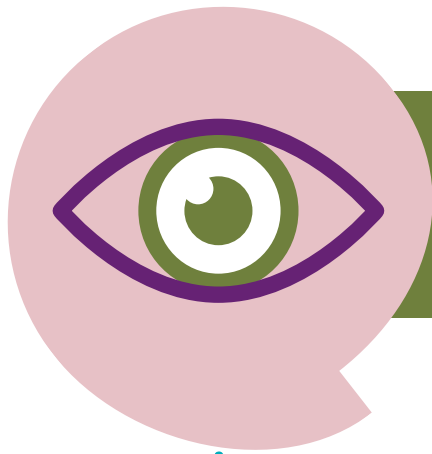

HET KEUKENTAFELGESPREK

DE 5 STAPPEN

Deze 5 stappen helpen, om tijdens het gesprek, in beeld te krijgen welke ondersteuning mantelzorgers nodig hebben. Per stap beschrijven we wat nodig is, welke hulpmiddelen er zijn en welke vragen je kunt stellen.

STAP 1

herkennen en erkennen

Wat

- Breng in kaart hoe de zorgrelatie is en welke zorg de mantelzorger biedt.
- Betrek, zie en hoor (jonge) mantelzorgers.
- Geef waardering.

Tools

- SOFA model: inzicht in rollen van mantelzorgers
- Kindcheck: signaleren van jonge mantelzorgers

Voorbeeldvragen

- Hoe gaat het met je?
- Welke mantelzorgtaken doe je, hoeveel tijd kost je dit en wat wil of kun je niet uitvoeren?
- Woon je ook in deze gemeente?
- Zijn er andere (jonge) gezinsleden betrokken bij de zorg voor jouw naaste?

Tip

Niet iedere mantelzorger herkent zich in de term 'mantelzorger' of voelt zich zo. Zij zorgen voor hun partner, vriend(in), kind of familielid. Dat betekent niet dat ze geen mantelzorger zijn of geen ondersteuning nodig hebben. De ziekte of beperking van een gezinslid heeft ook impact op het leven van kinderen. Heb hier ook aandacht voor en bespreekbaar dit.

STAP 2

inventariseren

Wat

- Wensen van de mantelzorger voor de ondersteuning van de hulpvrager.
- Behoeftte aan ondersteuning voor de mantelzorger.
- Netwerk mantelzorger i.v.m. zorg delen en uitval mantelzorger.

Tools

- MantelScan: brengt mantelzorgnetwerk in kaart
- Natuurlijk, een netwerkcoach: stappenplan om sociale netwerk te versterken

Voorbeeldvragen

- Krijg je ondersteuning van vrijwilligers of beroepskrachten?
- Kun je de zorg delen met anderen, ook als je (tijdelijk) uitvalt? Welke hulp heb je nodig om op een goede manier te blijven zorgen? (informatie en advies, emotionele/praktische/financiële ondersteuning, tijdelijk overdragen van zorg, combineren werk en mantelzorg)
- Zijn er culturele opvattingen of tradities die van belang zijn voor de manier waarop je hulp geeft en ondersteuning wenst?

Tip

Het is lastig om aan te geven dat de zorg zwaar is en om hulp te vragen, zeker in nabijheid van je naaste. Is er weinig tijd of is het lastig om de zorgsituatie te bespreken? Plan een aparte (telefonische) afspraak met de mantelzorger.

STAP 3

signaleren

Wat

- Bespreken en/of meten van de ervaren belasting (draagkracht/draaglast).
- Signaleren overbelaste mantelzorg.
- Signaleren ontspoorde mantelzorg.

Tools

- Meetinstrumenten overbelaste mantelzorg: vragenlijsten belasting mantelzorger
- Stappenplan ontspoorde mantelzorg: bij vermoedens ontspoorde zorg

Voorbeeldvragen

- Hoe belast voel je je op een schaal van 1 tot 10?
- Kun je de mantelzorg combineren met (vrijwilligers)werk, studie en/of hobby?
- Ontstaan er financiële problemen door extra kosten die je maakt als mantelzorger?
- Is de ondersteuningsbehoefte stabiel of verwacht je dat deze op termijn verandert?

Tip

Niet het aantal uur of de duur van de mantelzorg bepalen het gevoel van belast zijn en de behoefte aan ondersteuning. Dé mantelzorger bestaat niet. Elke zorgsituatie is anders. Mantelzorgers die langdurig (meer dan 3 maanden) en intensief (meer dan 8 uur per week) zorgen en te maken hebben met een complexe ziekte/beperking zijn vaker zwaarbelast.

i

STAP 4 informer

Wat

- Informatie geven over mogelijkheden ondersteuning voor mantelzorgers.
- Informeren over plan van aanpak hulp-behoevende.

Tools

- Folder lokale organisatie mantelzorg-ondersteuning
- Wegwijzer mantelzorg

Voorbeeldvragen

- Ben je op de hoogte van de steun en advies die je kunt krijgen via de gemeente of van de lokale organisatie voor mantelzorg-ondersteuning?

Tip

Specifieke groepen mantelzorgers hebben te maken met eigen problematiek. Bijvoorbeeld in gesprek met mensen met een migrantenachtergrond is het belangrijk je bewust te zijn van cultureel (afhankelijke) aspecten bij jezelf en bij de ander. Lees meer over specifieke groepen mantelzorgers.

STAP 5

doorverwijzen

Wat

- Zorg voor een warme overdracht.
- Verwerk de afspraken met de mantelzorger in het verslag/plan van aanpak.

Tools

- Infographic wie helpt mantelzorgers?
- Telefoonnummer en e-mailadres mantelzorgconsulent

Voorbeeldvragen

- Mag ik mijn collega/mantelzorgconsulent (met naam noemen) vragen om je te bellen en jouw contactgegevens doorgeven?
- Ben ik nog iets vergeten dat je met mij wilt delen of heb je nog vragen?

Tip

Niet iedereen belt zelf de mantelzorg ondersteunende organisatie, helemaal niet als iemand zwaarbelast is. Zorg voor een warme overdracht en vraag of de betreffende mantelzorgconsulent hem/haar mag bellen.

NAZORG

Aandachtspunten zijn:

Ondersteuning in gang zetten

In het gesprek heb je mogelijk ondersteuning of regelingen besproken van diverse afdelingen/organisaties. Zet bij voorkeur de afgesproken ondersteuning in gang om te voorkomen dat de mantelzorger hetzelfde verhaal meerdere keren moet vertellen.

Afspraken nakomen

Zorg voor een duidelijk terugkoppeling naar de mantelzorger over de afgesproken ondersteuning. Als iets niet kan of lukt, laat hen dit dan ook weten.

Evaluatiemoment plannen

Plan zo nodig een moment in met de mantelzorger. Een zorgsituatie kan veranderen van de ene op de andere dag. Met wie kan hij/zij contact opnemen als de ondersteuningsbehoefte verandert?

Meer informatie?

Kennisbank voor professionals MantelzorgNL

Vragen?

Neem contact op met een adviseur van MantelzorgNL via advies@mantelzorg.nl of 030 659 22 22